

Panorama knih

Bělohrad, Radim: Osobní identita a její praktická hodnota*

V tematicky výnimočnej monografii vydanej v roku 2011 predstavuje Radim Bělohrad postupnú odbornú diskusiu v teórii identity počnúc od J. Locka až k súčasnej animalistickej teórii. V úvodnej kapitole si práca vyžiadala predstavenie pomerne netrivičného pojmového aparátu a upresnenie chápania pojmu osobnej identity. V druhej, rozsahovo najvýznamnejšej kapitole podáva autor výklad Lockovej teórie identity založenej na skúsenostnej pamäti. Približuje kritiku Lockovej teórie z pier Josepha Butlera (18. st.) a Thomasa Reida (19. st.), ktorí vyčítajú Lockovi nedostatočné rozlíšenie voľnej a striktnej identity, kruhové definovanie, či rozpory kritéria s praktickými postojmi a s tranzitívnou identitou. Bělohrad zhodnocuje argumenty historickej kritiky a nachádza v nej rozpory (praktické kritérium o numerickej identite nič nevypovedá a i.), s niektorými však vyjadruje i svoj súhlas (napr. opieranie identity o pamäť ako podmienky mravného konania nestačí). V druhej časti druhej kapitoly predstavuje vylepšenia Lockovej teórie jeho nasledovníkom, predstaviteľom modernej psychologickej teórie, Derekom Parfitom, s ktorým sa Bělohrad nezhodne na ľudskej podstate osoby, avšak zdieľa jeho redukcionizmus. V tretej, štvrtej a piatej kapitole sprevádza Bělohrad čitateľa novšou diskusiou medzi zástancami biologickej a psychologickej teórie, pričom prispieva i vlastnými námietkami. Tie najvážnejšie vznáša proti teórii konštitúcie L. R. Bakerovej v šiestej kapitole knihy. Bakerovú kritizuje z pozície teórie animalizmu, ktorú

približuje v poslednej kapitole knihy. Napriek tomu, že jeho pozícia mu neumožňuje s Bakerovej nereducionizmom súhlasiť, niektoré jeho kritické vyjadrenia je možné označiť ako sporné. Za pozornosť stojí napríklad jeho východzí názor, že metafyzika má byť podobná prírodným vedám, pretože študuje prírodné javy: „Jsem příznivcem pouštní krajiny, kde své místo má pouze to, co už tam je, než přijde člověk.“ (s. 120) Vôbec pritom neberie do úvahy evidentný ontotvorný charakter človeka a kultúry. V tomto kontexte sa jeho odmietanie intencionálnych a relačných vlastností ako esenciálnych charakteristík objektov javí skôr ako predčasné, a jeho metóda formálneho argumentovania si žiada obohatenie. V záverečnej kapitole Bělohrad animalistickým prístupom prekonáva absurditu plynúce z kritizovaných psychologických teórií. Aj vďaka nim však čitateľ môže oceniť dobrú čítavosť až napätie, ktoré sú v odbornej literatúre vzácnym javom. I preto, že autor pracuje takmer len so zahraničnými autormi, je jeho monografia v stredo európskom prostredí prínosom, preto ju odporúčam do pozornosti odbornej verejnosti ako i študentom.

S. Lesňák

* Brno: Masarykova univerzita, 2011. 159, s. 159. ISBN 978-80-210-5531-5.

Slavomír Wollman: Slovanské literatury ve střední Evropě*

První svazek edice *Slavica Universitatis Masarykianae*, jenž vyšel na podzim minulého roku, přináší stručný, leč užitečný průřez myšlenkovým světem